

stichting

Behoud de Eem Vallei

Secretariaat: de Gondel 4 - 3742 GM Baarn - email: info@eemvallei.nl -
www.eemvallei.nl

Aan: College van burgemeester en wethouders van Bunschoten
Stadsspui 1
3752 CL Bunschoten-Spakenburg

CC: Gedeputeerde- en Provinciale Staten van Utrecht
Minister van Infrastructuur en Milieu
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Inspecteur Ruimtelijke Ordening

Onderwerp: Reactie Voorontwerpbestemmingsplan Haarbrug-Zuid

Baarn, 23 januari 2011

Geacht College,

Het bestuur van de Stichting Behoud de Eemvallei, hierna de Stichting genoemd, maakt zich ernstig zorgen over het voorontwerpbestemmingsplan Haarbrug-Zuid en reageert daarop als volgt.

Als college geeft u als directe aanleiding voor het opstellen van deze herziening, het plan voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein 'Haarbrug-Zuid' dat op basis van de geldende bestemmingsplannen niet uitvoerbaar is.

De zorgen van de Stichting zijn gebaseerd op het feit dat het zeer waardevolle tot de Eemvallei behorende plangebied onherstelbare natuurschade zal worden toegebracht. De Stichting heeft bezwaren tegen de ligging van het bedrijventerrein waarbij de reeds smalle open ruimte tussen Bunschoten en Amersfoort nog kleiner wordt. De Stichting begrijpt dat het terrein deels bedoeld is voor uitplaatsing van bedrijven vanuit Zuidwenk in uw gemeente maar vindt dat er onvoldoende naar alternatieven is gezocht, zowel in eigen gemeente als in de regio en dat het ruimtebehoefte-onderzoek te beperkt is geweest. De Stichting verwijst in dit verband naar het Convenant bedrijventerreinen en naar de in oktober 2010 van kracht geworden provinciale beleidslijn voor bedrijventerreinen waardoor aanleg van een nieuw bedrijventerrein pas mogelijk is op basis van zorgvuldige regionale afstemming van vraag en aanbod.

In 2008 bezocht de toenmalige minister prof. dr. J.M. Cramer (VROM) van het voormalige kabinet Balkende IV, het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. Zij benadrukte het uiterst belangrijke Rijksstandpunt inzake de versmalling van de zogeheten 'wespentaille' tussen Eemland en Arkemheen. Het Rijk is van mening dat

door aanleg van het bedrijventerrein Haarbrug, de openheid van het Nationaal Landschap zal worden beperkt, en vindt de voorgenomen aanleg ongewenst. Minister Cramer verzocht de provincie Utrecht om na te gaan of de uitbreiding strikt noodzakelijk is. Dit standpunt is door VROM en LNV bevestigd in een zienswijze op de streekplanuitwerking voor de begrenzing van de Utrechtse Nationale Landschappen.

Het plangebied ligt in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. Door o.a. de unieke landschappelijke extreme openheid, de historische landschapselementen van middeleeuwse slagenverkaveling, het veenweidekarakter en de rijke weidevogelstand verwierf het gebied die status. Ruimtelijke ontwikkeling is in dit landschap slechts mogelijk mits de kernkwaliteiten daarvan worden behouden of versterkt. Echter het voorontwerpbestemmingsplan Haarbrug-Zuid is daarmee in strijd en het zal de kernkwaliteiten van dit landschap niet behouden noch versterken maar geheel laten verdwijnen. Nota bene vermeldt de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening 2000-2020 dat de ruimtelijke doelstellingen voor Nationale Landschappen o.a. versterking en verbetering van de identiteit van de landschappen zijn door ontwikkeling van structuurdragers. Een grootschalig bedrijventerrein in het plangebied is zeker geen structuurdrager. Overigens zijn de Provinciale Staten van Utrecht verantwoordelijk voor de definitieve begrenzingen van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland en het lijkt de Stichting dat zij hiermee niet zal kunnen instemmen want het plangebied verlegt immers in dit plan de begrenzingen van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland.

Het Streekplan 2005-2015, vermeld onder punt 29 ad 3 dat de vervoersbewegingen van de op de Zuidwenk gevestigde bedrijven, momenteel voor overlast binnen het stedelijk gebied zorgen. De Stichting is van mening dat daarvan geen sprake is als dit verkeer ervoor zou kiezen om vanaf de Zuidwenk gebruik te maken van de aangrenzende Oostelijke Randweg. Tevens wordt aangegeven dat met de uitplaatsing van de bedrijven van de Zuidwenk de leefkwaliteit aanmerkelijk zal toenemen. De Stichting deelt deze mening niet omdat er amper bewoning op de Zuidwenk is. Tevens staat onder 29: Voorts zijn wij overtuigd van de mogelijkheden om het plangebied zodanig in te richten, dat de negatieve impact op de kernkwaliteiten zoveel mogelijk wordt beperkt. De Stichting is van mening dat er allerm minst sprake is van een beperking, sterker nog, de kernkwaliteiten van het landschap zullen in het plangebied geheel verdwijnen.

De volgende bestemmingsplannen zullen gedeeltelijk worden geactualiseerd om deze ontwikkeling mogelijk te maken; 'Landelijk Gebied 1e herziening', een klein gedeelte van 'Buitengebied Bunschoten 2006' en voor wat betreft de kruising Bisschopsweg - Amersfoortseweg het bestemmingsplan 'Kronkels / Haarbrug (Noord)'.

Bij de locatiekeuze moet rekening worden gehouden met planten en diersoorten uit de Flora- en Faunawet. U maakt gebruik van aannames en niet altijd actuele inventarisatiegegevens. Een heikel punt zijn bv. de Wilde Zwanen die o.a. door de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd en die mede in het plangebied overwinteren. Zij hebben hier hun vogelverblijfgebied dat van internationale betekenis is. Bij de locatiekeuze zoals die nu in uw Voorontwerpbestemmingsplan Haarbrug-Zuid tot uitdrukking komt is dit aspect niet of nauwelijks als afwegingscomponent benoemd. U bagatelliseert juist deze grote natuurwaarden.

Het Provinciale Streekplan Utrecht 2005-2015, hierna de Provinciale Structuurvisie Utrecht genoemd vanwege de naamwijziging van het Streekplan per 1 juli 2008, benadrukt onder het hoofdstuk Ruimtelijk Beleid als centrale doelstelling voor het landschap van de Eempolders het behoud van het gave, open karakter van het gebied. In het Streekplan is voorts aangegeven te willen voorkomen dat de historische, ecologische en landschappelijke relatie tussen gewest Eemland en het Gelderse Arkemheen wordt verbroken. De Stichting is van mening dat daarmee een zeer belangrijke richting- en maatgevende eis voor ingrepen in het gebied is aangegeven.

Inzoomend op het plangebied van het Voorontwerpbestemmingsplan Haarbrug-Zuid, leest de Stichting in de Provinciale Structuurvisie Utrecht, dat de bestaande restcapaciteit aan bedrijventerreinen 5,9 hectare bedraagt. Aan de zuidzijde van de kern en de bestaande bedrijfsbestemmingen is een nieuwe uitbreiding aanvaardbaar van in totaal bruto 30 hectare. Dit aantal hectaren is opgebouwd uit een terreinbehoefte van 20 ha t.b.v. het verplaatsen van de bedrijven op het huidige bedrijventerrein Zuidwenk en daarnaast een uitbreiding van 10 ha ten behoeve van onder andere een uitbreidingsmogelijkheid voor bedrijf Polynorm op grond van toezeggingen, gedaan in het Streekplan 1994-2004. De Stichting vraagt zich of door de Provincie Utrecht aan de gemeente Bunschoten harde toezeggingen voor Haarbrug-Zuid zijn gedaan. Mocht dit het geval, dan zijn de toezeggingen echter door het nieuwe provinciale beleid achterhaald, omdat op basis daarvan de noodzaak van de uitbreiding moet worden aangetoond. Tevens is de Stichting van mening dat de ontheffingen voor de Flora- en Faunawet gezien de aanwezige fauna niet kunnen worden verleend en dat vaststelling van het bestemmingsplan reeds daarom niet mogelijk is.

Het bestaande bedrijventerrein Zuidwenk wilt u transformeren in een woonbestemming en komt als bedrijvenlocatie na transformatie te vervallen. Bij de ontwikkeling van het gehele bedrijventerrein wordt uitgegaan van een efficiënt ruimtegebruik. Vanwege de zichtbare ligging aan de rand van het open Eemland is voor u een zorgvuldige landschappelijke inpassing noodzakelijk. U vindt ook dat ontsluiting ook een punt van aandacht is bij de uitbreiding van het bedrijventerrein. De Stichting acht dergelijke opvattingen in strijd met provinciaal beleid.

Een ander deel van het plangebied ligt westelijk van de Amersfoortseweg en deze zijstap in het plan lijkt door u strategisch te zijn gekozen vanwege de gedachte dat aan die zijde een aansluitend bedrijventerrein zal worden ontwikkeld. De Stichting laat u weten het daarmee totaal oneens te zijn en zal zich daartegen dan ook krachtig verzetten. Het doorzicht tussen het bestaande bebouwde lint aan die westzijde acht de Stichting acceptabel maar u zou zich juist moeten inzetten op afbraak van die bebouwing waardoor de openheid van het unieke landschap meer tot zijn recht kan komen.

Met betrekking tot het Streekplan provincie Utrecht 1994-2004 onder punt 29 punt 3 staat als zienswijze van VROM (mede namens het Ministerie van LNV) vermeld dat het grote, openbare belang van (volledige aanleg van) Haarbrug-Zuid moet worden aangetoond. Deze zienswijze werd toen ongegrond verklaard, maar gezien de huidige inzichten van de Provincie Utrecht blijkt dat die zienswijze achteraf gezien, gezien het onderstaande, toch juist was. Tijdens de vergadering van Provinciale Staten op 13 december 2010 werd namelijk de Kadernota Ruimte vastgesteld. Een van de belangrijke onderwerpen tijdens de discussie was de herstructurering van bedrijventerreinen. De kadernota Ruimte is een belangrijke stap op weg naar de

definitieve Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. In deze visie staat wat de provinciale plannen met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling zijn van stad en land. De meeste fracties van Provinciale Staten waren positief over de kadernota Ruimte zoals die door Gedeputeerde Staten was opgesteld. Alle partijen waren het er over eens dat het stedelijk en het landelijk gebied onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn in het proces van transformatie en de verdeling van de schaarse ruimte in de regio. Met betrekking tot bedrijventerrein gaven veel fracties aan dat herstructurering van bedrijven- en kantorenterreinen prioriteit heeft. De gedeputeerde gaf aan dat het herstructureren van bedrijventerreinen, de norm is. Pas als dat proces afgerond is en het blijkt noodzakelijk, dan is er mogelijk ruimte voor eventuele nieuwe bedrijventerreinen.

Het bestuur van de stichting Behoud de Eemvallei benadrukt, dat de aanleg van dit plan, de identiteit van het landschap ernstig zal aantasten omdat er na een aanleg niet veel meer overblijft dan een eentonig versteend landschap. Derhalve is dit in strijd met de ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie waarin o.a. is bepaald dat het behouden en versterken van de identiteit van de verschillende landschapstypen als doel geldt. De identiteit van dit gebied is terecht uitdrukkelijk als een uniek en waardevol open landschap aangeduid, dat behouden dient te worden. Een bedrijvenpark zorgt onherroepelijk voor wandvorming (afsluiting) en doorbreking van openheid en doet afbreuk aan het open karakter.

U geeft aan ervan overtuigd te zijn van de mogelijkheden om het plangebied zodanig in te richten dat de negatieve impact op de kernkwaliteiten zoveel mogelijk wordt beperkt. Echter ruimtelijke ontwikkeling is slechts mogelijk mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt. Het kan en mag niet zo zijn dat u daaraan voorbij gaat en aan het algemene belang van behoud van natuur en landschap en een aantrekkelijk leefmilieu zo aan de rand van het stedelijk gebied uit het oog verliest. De stichting is tegen bedrijventerreinen in dit kwetsbare natuur- en cultuurhistorische landschappelijke gebied. De negatieve gevolgen zijn zonder meer te groot.

In dit verband acht de Stichting mede van belang dat de kortste afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebied Arkemheen slechts circa 2 kilometer bedraagt. De door u voorgenomen planontwikkeling zal onvermijdelijk leiden tot (externe) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen die aan de definitieve aanwijzing van Arkemheen tot Natura 2000-gebied ten grondslag hebben gelegen. Deze omstandigheid brengt evenzeer met zich mee dat de door u voorgenomen ontwikkeling in strijd is met een goede ruimtelijke ontwikkeling.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de Stichting Behoud de Eemvallei,

Voorzitter,

Secretaris,

J. Hoogerheijde

C.V. Koolmees

Adviseurs:

Prof. Dr. G.A. Hoekveld (sociaal-geograaf)

Dr. R.A. Samson (bioloog)

Mr. R. ter Woord (milieukundige)

MSc H. Top (milieudeskundige)

Mr. H.J. van Uchelen (jurist)

Dr. A.C.M. Weijman (organisatie-adviseur / bioloog)

Mr. J.A.M Stalenhoef (advocaat)

Drs. J.M. Hofman (sociaal-geograaf en Eemvallei-deskundige)

Mr. J.M. Neefe (advocaat)

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Gooi- en Eemland onder nr. 32079571